

РЕШЕНИЕ

№ 472

гр. Враца, 09.08.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ВРАЦА, IV ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети юли през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Иван Цв. Иванов

при участието на секретаря А.Л. М.
като разгледа докладваното от Иван Цв. Иванов Гражданско дело № 20231420100357 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството представлява трудов спор по смисъла на чл. 357, ал. 1 от КТ, който е извън приложното поле на чл. 310, ал. 1 от ГПК и следователно се развива по общия исков ред на чл. 124 и следващите от ГПК.

Делото е образувано по подадена от Р. Д. Р. с ЕГН ***** и адрес гр. ***** срещу Областна дирекция на Министерството на вътрешните работи (ОД на МВР гр. Враца) искова молба с вх. № 1831/09.02.2023 г. на Врачански районен съд, с която са предявени обективно кумулативно съединени трудови осъдителни искове с правно основание чл. 178, ал. 1, т. 3 вр. чл. 179, ал. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР), чл. 86, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД) за сумата 2 455,00 лева – главница, представляваща незаплатено допълнително възнаграждение за положен нощен труд за периода от 06.02.2020 г. до 06.02.2023 г., преизчислен в дневен и отчетен като извънреден, в размер на 277 работни часа нощен труд, ведно със законната лихва върху главното задължение за нощен труд от 09.02.2023 г. до изплащането му, мораторна лихва върху главницата за положен нощен труд в размер на 255,00 лева за периода от 01.05.2020 г. до 06.02.2023 г., чл. 181, ал. 3, изречение 2 от ЗМВР за сумата 145,20 лева – обезщетение за неосигурени ободряващи напитки за периода от 06.02.2020 г. до 06.02.2023 г., ведно със законната лихва върху обезщетението за неосигурени ободряващи напитки от 09.02.2023 г. до изплащането му, както и мораторна лихва върху главницата за обезщетението за неосигурени ободряващи напитки в размер на 28,00 лева за периода от 01.05.2020 г. до

06.02.2023 г.

В исковата молба се твърди, че страните са в служебни правоотношения. Сочи се, че в периода от 06.02.2020 г. до момента на подаване на исковата молба ищецът е заемал длъжност за държавни служители по чл. 142, ал. 1, т. 1 от ЗМВР – „полицай охрана на обществения ред“ в РУ – Враца към ОД на МВР – Враца. Твърди се, че ищецът е изпълнявал служебните си задължения при сменен режим на работа по смисъла на чл. 187, ал. 3, изречение 1 от ЗМВР, като работните смени били организирани на 24-часови и 12-часови графици, а в рамките на т. нар. „нощни смени“ изцяло попадали часовете от 22:00 ч. до 06:00 ч., които имали характера на смесени работни смени по смисъла на чл. 142, ал. 2, изр. второ, предл. първо от КТ. Сочи се също, че през посочения период ищецът е положил нощен труд – по 8 часа за всяка 12-часова смяна – общо 1940 часа нощен труд, като за същия период единствената компенсация, която му е била предоставена, е допълнително възнаграждение по чл. 179, ал. 1 от ЗМВР.

Изтъква се, че съгласно мотивите и диспозитива на решение от 24.02.2022 г. по дело № С-262/2020 г. на Съда на ЕС е допустима правна уредба, въвеждаща осемчасови нощни смени за служителите на МВР в отклонение от общата уредба в трудовото законодателство по чл. 140, ал. 1, изр. второ от КТ, но само при обоснована законова цел и при наличие на подходящи мерки за компенсация на положения вреден нощен труд. Поддържа се, че настоящата правна рамка на нощния труд е заложена в чл. 187, ал. 1, изр. второ и новата ал. 4 от ЗМВР, изрично посочваща коефициента за преизчисляване на нощен към дневен труд. Твърди се, че след приемането на новата норма, уреждаща изчисляването на нощния труд в МВР, няма никакви компенсиращи мерки, които да обосноват липсата на прилагане на общата нормативна уредба. Поддържа се, че Съдът на Европейския съюз не допуска при никакво положение държавните служители в МВР да бъдат третирани по-зле от другите работници и служители в страната, както и не допуска полицаите да бъдат компенсирани в по-малка степен от останалите трудещи се. Изтъква се, че в множество съдебни решения е застъпено становището, че определеното възнаграждение за нощен труд по чл. 179, ал. 1 от ЗМВР не е адекватно на вредността на нощния труд и не го компенсира, както и че не са налице никакви особени и специални механизми за компенсация на служителите, които полагат обичайно нощен труд. Посочва се, че при изричен отказ от страна на българската държава да приеме механизъм за обезщетяване на положения обичаен нощен труд от полицаите в МВР, е подходящо да бъде приложена нормата на чл. 9, ал. 2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата (НСОРЗ), съгласно която при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място. Предвид тези съображения се поддържа, че ответникът дължи на ищеца сумата от 2 455,00 лева, представляваща неизплатено допълнително възнаграждение за 277 часа положен от ищеца извънреден труд за периода от 06.02.2020 г. до 06.02.2023 г. Претендира се и заплащането на лихва забава върху главницата за периода от 01.05.2020 г. до 06.02.2023 г. в

размер на 255,00 лв., както и дължимата лихва от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на вземането.

Навеждат се и доводи, че за периода от 06.02.2023 г. до подаването на исковата молба ищецът е положил 242 нощни смени. Твърди се, че за целия процесен период ответникът не е осигурявал ободряващи напитки на ищеца, като съгласно актуалните заповеди по чл. 181, ал. 4 от ЗМВР, издадени от министъра на вътрешните работи, за процесния период, размерът на доволствието за ободряващи напитки е 0,60 лева. По тези съображения се поддържа, че за процесния период ответникът дължи на ищеца сумата от 145,20 лева за неосигурени ободряващи напитки. Претендира се и заплащането на лихва забава върху главницата за периода от 01.05.2020 г. до 06.02.2023 г. в размер на 28,00 лева, както и дължимата лихва от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на вземането. Ищецът претендира разноски.

В срочно подадения отговор по чл. 131 от ГПК ответникът Областна дирекция на Министерството на вътрешните работи гр. Враца не оспорва обстоятелството, че в процесния период ищецът е бил служител на МВР по чл. 142, ал. 1, т. 1 от ЗМВР, като е заемал длъжността „полицай охрана на обществения ред“ в РУ – Враца към ОД на МВР – Враца. Не се оспорва и че ищецът е осъществявал служебната си дейност по утвърдени графици, при 24 и 12-часов сменен режим, при сумарно изчисляване на работното време съгласно разпоредбата на чл. 187, ал. 3 за процесния период.

Поддържа се, че съгласно разпоредбата на чл. 142, ал. 2 от ЗМВР статутът на тези служители се урежда единствено от ЗМВР, поради което в случая не са приложими разпоредбите на Закона за държавния служител (ЗДСл) и НСОПЗ. Сочи се, че извънреден труд е налице само ако работникът или служителят действително е работил извън установеното работно време, което не е налице в конкретния случай. Изтъква се, че за процесния период са действали разпоредбите на чл. 187, ал. 1 и ал. 4 от ЗМВР в редакция към ДВ, бр. 60/2020 г., както и чл. 22, ал. 3 от Наредба № 8121з-1174 от 21.10.2020 г. и чл. 21, ал. 3 от Наредба № 8121з-1353 от 15.12.2020 г., в които е предвидено, че при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент 1. Сочи се, че съгласно чл. 187, ал. 4 от ЗМВР и посочените наредби за условията и реда за изплащане на допълнителни възнаграждения на държавните служители, при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното време към нормалната продължителност на нощното време по чл. 187, ал. 1 от ЗМВР, което в случая са по 8 часа, тоест с коефициент 1. Поддържа се, че с тази законодателна промяна изрично е уреден въпросът за преизчислението на нощния към дневния труд, полаган по служебно правоотношение с МВР, поради което субсидиарното приложение на НСОПЗ не е допустимо. Твърди се, че за периода от 11.07.2020 г. до 15.07.2022 г. искът е неоснователен, тъй като разпоредбата на чл. 187, ал. 4 от ЗМВР е материалноправна, въведена е с § 52 на ЗИД на ЗМВР и е влязла в сила на 11.07.2020 г., като за този период нормативно е уредено превръщането на положените часовете нощен труд от служителите в МВР в дневни с

коефициент 1. Цитирана е и съдебна практика в този смисъл.

По отношение на предявения иск по иск по чл. 181, ал. 3 ЗМВР се твърди, че за периода от 06.02.2020 г. до 01.08.2020 г. са се подsigурявали ободрителни напитки в натурална форма на служителите. Поддържа се, че след влизане в сила на изменението на чл. 181, ал. 3 от ЗМВР от 01.08.2020 г. на служителите се е заплащала левовата равностойност на ободряващите напитки при полагане на нощен труд.

По тези съображения се иска от съда да отхвърли предявените икове. Ответникът също претендира разноси.

С влязло в сила определение от 08.06.2023 г. по делото съдът прекрати на основание чл. 232 от ГПК, поради оттегляне на иковете, производството по делото в частта по иковете по чл. 181, ал. 3, изречение 2 от ЗМВР за сумата 145,20 лева – обезщетение за неосигурени ободряващи напитки за периода от 06.02.2020 г. до 06.02.2023 г., ведно със законната лихва върху обезщетението за неосигурени ободряващи напитки от 09.02.2023 г. до изплащането му, както и по чл. 86, ал. 1 от ГПК за мораторна лихва върху главницата за обезщетението за неосигурени ободряващи напитки в размер на 28,00 лева за периода от 01.05.2020 г. до 06.02.2023 г.

С определение от 20.07.2023 г. съдът допусна на основание чл. 214 ГПК изменение на предявените по делото икове, като главният иск за извънреден труд да се счита предявен за сумата 2 677,85 лева, а акцесорният иск за мораторна лихва да се счита предявен за сумата 331,82 лева.

Като обсъди доказателствата по делото поотделно и в тяхната съвкупност, във връзка с исканията и възраженията на страните, по реда на чл. 235, ал. 2 от ГПК, съдът приема за установено следното:

От фактическа страна.

Не се спори между страните по делото, установява се и от приложените писмени доказателства, че между страните съществува служебно правоотношение, по силата на което ищецът Р. Р. заема длъжността „полицай охрана на обществения ред“ в РУ – Враца към ОД на МВР – Враца. Страните не спорят, че през процесния период, а именно от 06.02.2020 г. до 06.02.2023 г., ищецът е изпълнявал дежурства по график.

Видно от заключението на вещото лице по приетата съдебно-счетоводна експертиза, в периода от 06.02.2020 г. до 06.02.2023 г. ищецът е изработил заложените съгласно нормата часове труд за всеки тримесечен период и за същия период на ищеца са условно отчетени нощни смени 260,75 броя, като за същите на ищеца е начислено и изплатено допълнително възнаграждение по чл. 179, ал. 1 от ЗМВР, но липсва преобразуване на положените часове нощен труд към дневен труд. Стойността на така положения от ищеца нощен труд за процесния период, в случай че размерът му бъде преизчислен в дневен труд с коефициент 1,143, възлиза на 2 975,39 лева (брутен размер), съответно 2 677,85 лева (нетен размер). Пресметнато е, че размерът на законната лихва за периода от падежа на всяко задължение до датата на подаване на исковата молба е в размер

на общо 368,69 лева (брутен размер), съответно 331,82 лева (нетен размер). Съдът изцяло кредитира заключението на съдебно-счетоводната експертиза като компетентно дадено и всестранно отговарящо на всички поставени въпроси.

От правна страна.

Съдът намира, че искът с правна квалификация на чл. 178, ал. 1, т. 3 вр. чл. 179, ал. 1 от ЗМВР е неоснователен и подлежи на отхвърляне.

Нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица, съгласно [чл. 187, ал. 1 от ЗМВР](#). Разпоредбата на [чл. 187, ал. 3 от ЗМВР](#) предвижда, че работното време на държавните служители се изчислява в работни дни – подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени работното време се изчислява сумирано за тримесечен период. Според [ал. 10 на чл. 187 от ЗМВР](#) редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдых и почивките за държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 1 и ал. 3 се определят с наредба на министъра на вътрешните работи.

За положения над определеното работно време труд държавните служители в МВР, работещи на смени, имат право на възнаграждение за извънреден труд, който се заплаща с 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение, съгласно [чл. 187, ал. 7 от ЗМВР](#). Според [чл. 187а, ал. 4 от ЗМВР](#) редът за полагане, компенсиране и отчитане на извънреден труд над ограниченията по чл. 187, ал. 8 се регламентира с наредбата по чл. 187, ал. 10. През процесния период са действали разпоредбите на чл. 22, ал. 3 от Наредба № 8121з-1174 от 21.10.2020 г. и чл. 21, ал. 3 от Наредба № 8121з-1353 от 15.12.2020 г., предвиждащи при сумирано изчисляване на работното време нощните часове да се превръщат в дневни с коефициент 1. Преди процесния период е действала Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г. (ДВ, бр. 60 от 02.08.2016 г.) за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители (отм.). Преди Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г. пък е действала Наредба № 8121з-592 от 25.05.2015 г., която е отменена с [решение № 8585/11.07.2016 г.](#) по адм. д. № 5450/2016 г. на Върховния административен съд. Следва също да се има предвид, че с Наредба № 8121з-592 от 25.05.2015 г. е отменена Наредба № 8121з-407 от 11.08.2014 г., чл. 31, ал. 2 от която постановява, че при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22:00 и 06:00 ч. за отчетния период се умножава по 0,143, като полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период, каквото правило не се съдържа в издадените впоследствие наредби. Последното не е предвидено в действалата през исковия период нормативна уредба, а напротив – в същата е закрепено преобразуването на положените часове нощен труд в дневен с коефициент 1.

С Тълкувателно решение № 1/2020 от 15.03.2023 г. по тълкувателно дело № 1/2020 г. на ОСГК на Върховния касационен съд (ВКС) се прие, че при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служители на Министерство на вътрешните работи не са

приложими разпоредбите на [Кодекса на труда](#) и на [Наредбата за структурата и организацията на работната заплата](#) (в частност разпоредбата на [чл. 9, ал. 2 от същата наредба](#)) и следва да се прилагат разпоредбите на специалния [Закон за Министерството на вътрешните работи](#) и на издадените въз основа на него подзаконовни нормативни актове.

Предвид разясненията, дадени с Тълкувателно решение № 1/2020 на ВКС, съдът приема, че положеният от ищеца нощен труд е в границите на уреденото в ЗМВР работно време за тази категория служители. Не е налице празнота в нормативната уредба, касаеща заемащата от ищеца длъжност и приложение следва да намерят разпоредбите на специалния [Закон за Министерството на вътрешните работи](#) и на издадените въз основа на него подзаконовни нормативни актове.

Съгласно разпоредбата на [чл. 179, ал. 2 от ЗМВР](#) условията и редът за изплащане на допълнителните възнаграждения по ал. 1 се определят с наредба на министъра на вътрешните работи, а техният размер – с негова заповед. Според заключението по съдебно-счетоводната експертиза положеният от ищеца нощен труд е заплатен, но без същите нощни часове да бъдат превръщани в дневни съгласно [чл. 9 от НСОПЗ](#). Оттук следва, че в случая допълнителното възнаграждение за положен нощен труд е заплатено според приетото в ЗМВР – на база заповед на министъра на вътрешните работи.

След като е установен такъв ред в ЗМВР за изчисляване на възнаграждението за нощен труд, то не следва да се прилага [чл. 9 от НСОПЗ](#). Съдържанието на правоотношението за полагания от служителите на МВР нощен труд е правно уредено, не става дума за празнота или противоречие, които да бъдат запълвани и преодолявани с прилагането по аналогия на Кодекса на труда и [Наредбата за структурата и организацията на работната заплата](#). Без значение е какъв размер на възнаграждението е предвиден в специалните норми, защото след като същите са законодателно уредени, те са приложими. Следва да се посочи, че именно предвид спецификата на изпълняваната работа на държавните служители по ЗМВР е налице и конкретна уредба. Разликата в статута и изпълняваната, специфичните условия на труд са компенсирани привилегии в сравнение с тези по трудово правоотношение, изразяващи се напр. в по-дълги отпуски, по-високи размери на обезщетения при прекратяване на правоотношението, по-ранно пенсиониране, а също и ограничения. Предимствата и ограниченията са свързани именно със специфичните функции. С горесцитираното Тълкувателно решение № 1/2020 на ВКС е даден отговор точно на спорния въпрос, като същото е задължително за съдилищата.

Ето защо предявените искове са неоснователни и недоказани и следва да бъдат отхвърлени изцяло, при съобразяване на направеното изменение на исковете.

По разноските:

С оглед изхода на делото и тъй като не е налице хипотезата на [чл. 78, ал. 6, във вр. с чл. 83, ал. 1, т. 1 от ГПК](#), по делото не следва да бъде събирана държавна такса и следва да остане в тежест на Врачански районен съд сумата 250,00 лева, представляваща изплатено от бюджета на съда възнаграждение на вещо лице по съдебно-счетоводната експертиза.

На основание чл. 78, ал. 3 от ГПК ищецът следва да заплати на ответника юрисконсултско възнаграждение, определено от съда на основание чл. 78, ал. 8 от ГПК, във вр. с чл. 37, във вр. 1 от ЗПП, във вр. с чл. 25, ал. 1 от НЗПП в размер на 300,00 лева. При определянето на размера на същото съдът взе предвид първоначално предявените и приети за разглеждане с определението по чл. 140 от ГПК по делото 4 броя искове (главен иск за равностойност на нощен труд и акцесорен за мораторна лихва, както и главен иск за равностойност на ободрителни напитки и акцесорен за мораторна лихва), както и наличието на фактическа сложност на делото.

Воден от всичко гореизложено, Врачанският районен съд

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ като неоснователни и **недоказани** предявените от Р. Д. Р. с ЕГН ***** и адрес гр. **** срещу Областна дирекция на Министерството на вътрешните работи искове с правно основание чл. 178, ал. 1, т. 3 вр. чл. 179, ал. 1 от ЗМВР и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата 2 677,85 лева – главница, представляваща незаплатено допълнително възнаграждение за положен нощен труд за периода от 06.02.2020 г. до 06.02.2023 г., преизчислен в дневен и отчетен като извънреден, ведно със законната лихва върху главното задължение за нощен труд от 09.02.2023 г. до изплащането му, както и за осъждане на ответника да заплати на ищеца мораторна лихва върху главницата за положен нощен труд в размер на 331,82 лева за периода от 01.05.2020 г. до 06.02.2023 г.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК Р. Д. Р. с ЕГН ***** и адрес гр. **** **да заплати** на Областна дирекция на Министерството на вътрешните работи гр. Враца сумата **300,00 лева** – направени по делото разноси за юрисконсултско възнаграждение.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Врачанския окръжен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Враца: _____